Buruixaski

Buruixaski (بروشسکی - burū́šaskī) és una llengua aïllada[1] parlada a les zones on viu el poble buruixo, és a dir a les valls de Hunza, Nagar, Yasin, Ishkoman-Barjungle i algunes zones de Gilgit al nord del Pakistan i també per uns 300 buruixos que viuen a Srinagar, Índia.[2][3] Altres noms per a la llengua són Brugaski, Kanjut (Kunjoot), Verchikwār, Boorishki, Brushas (Brushias) i Miśa:ski.

Buruixaski	
بروشسکی burū́šaskī	
Tipus	llengua aïllada, llengua, llengua viva i llengua vulnerable
Parlants	
87,000 (2000) principalment a Gilgit-Baltistan i Jammu i Caixmir	
Parlat a	Pakistan
Oficial a	---
Autòcton de	Burusho people (en)
Classificació lingüística	
Llengua aïllada	
Característiques	
Sistema d'escriptura	alfabet àrab i alfabet llatí
Institució de normalització	---
Nivell de vulnerabilitat	2 vulnerable
Codis	
ISO 639-1	---
ISO 639-2	-
ISO 639-3	bsk (http://www-01.sil.org/iso639-3/documentation.asp?id=bsk)
SIL	bsk
Glottolog	buru1296 (http://glottolog.org/resource/languoid/id/buru1296)
Ethnologue.com	bsk (http://www.ethnologue.com/language/bsk)
UNESCO	1599 (http://www.unesco.org/languages-atlas/en/atlasmap/language-id-1599.html)
IETF	bsk
Endangeredlanguages.com	1614 (http://www.endangeredlanguages.com/lang/1614)

Contingut

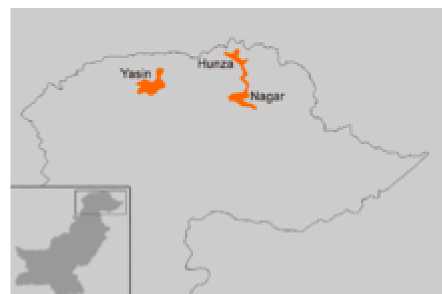
Escriptura

El buruixaski és un idioma parlat. De vegades s'escriu amb l'alfabet utilitzat per l'urdú, una versió de l'alfabet persa, però l'ortografia no ha estat fixada. Nasir al-Din Nasir Hunzai ha escrit poesies en buruixaski utilitzant l'alfabet urdú.

Fonologia

El buruixaski té cinc vocals /i e a o u/. Diverses contraccions resulten en vocals llargues; les vocals tenses tenen la tendència de ser més llargues i menys "obertes" que les no tenses. ([i e a o u] oposades a [ɪ ɛ ʌ ɔ ʊ]).

Les consonants recollides per Berger (1998) es mostren a continuació en la seva transcripció i AFI:

Extensió geogràfica del Buruixaski.

		Bilabial	Dental	Alveolo-palatal	Retroflexa	Velar	Uvular	Glotal
Nasal		*m* /m/	*n* /n/			*ṅ* /ŋ/		
Oclusiva	aspirada	*ph* /pʰ/[4]	*th* /tʰ/		*ṭh* /ʈʰ/	*kh* /kʰ/	*qh* /qʰ/[5]	
	normal	*p* /p/	*t* /t/		*ṭ* /ʈ/	*k* /k/	*q* /q/	
	sonora	*b* /b/	*d* /d/		*ḍ* /ɖ/	*g* /g/		
Africada	aspirada[6]		*ch* /t͡sʰ/	*ćh* /t͡ɕʰ/	*c̣h* /ʈ͡ʂʰ/			
	plain		*c* /t͡s/	*ć* /t͡ɕ/	*c̣* /ʈ͡ʂ/			
	sonora			*j* /d͡ʑ/[7]	*j̣* /ɖ͡ʐ/[8]			
Fricativa	sorda		*s* /s/	*ś* /ɕ/	*ṣ* /ʂ/			*h* /h/
	sonora		*z* /z/				*ġ* /ʁ/	
Vibrant			*r* /r/					
Aproximant			*l* /l/	*y* [j][9]	*ỵ* /ɻ/[10]	*w* [w][9]		

Referències

1. Burushaski language, Encyclopædia Britannica online (http://original.britannica.com/eb/article-9018245/)
2. Munshi, Sadaf «Jammu and Kashmir Burushaski: Language, language contact, and change (http://linguistlist.org/pubs/diss/browse-diss-action.cfm?DissID=14723)». *linguistlist.org*, 2006.
3. «[repositories.lib.utexas.edu/bitstream/handle/2152/2777/munshis96677.pdf?sequence=2 PDF]».
4. La pronunciació varia: [pʰ] ~ [p͡f] ~ [f]
5. La pronunciació varia: [qʰ] ~ [q͡χ] ~ [χ]
6. El dialecte Yasin no té africades aspirades.
7. De vegades pronunciat [ʑ]
8. De vegades pronunciat [ʐ]

9. Berger (1998) considera [w] i [j] com a al·lòfons de /u/ i /i/ que tenen lloc davant vocals tenses.
10. Aquest fonema té diverses pronunciacions, totes d'elles sons lingüísticament rars. Les descripcions varien.

Bibliografia

- Anderson, Gregory D. S. 1997. Burushaski Morphology. Pages 1021–1041 in volume 2 of *Morphologies of Asia and Africa*, ed. by Alan Kaye. Winona Lake, IN: Eisenbrauns.
- Anderson, Gregory D. S. 1999. M. Witzel's "South Asian Substrate Languages" from a Burushaski Perspective. *Mother Tongue* (Special Issue, October 1999).
- Anderson, Gregory D. S. forthcoming b. Burushaski. In *Language Islands: Isolates and Microfamilies of Eurasia*, ed. by D.A. Abondolo. London: Curzon Press.
- Backstrom, Peter C. *Burushaski* in Backstrom and Radloff (eds.), *Languages of northern areas, Sociolinguistic Survey of Northern Pakistan, 2. Islamabad*, National Institute of Pakistan Studies, Qaid-i-Azam University and Summer Institute of Linguistics (1992), 31-54.
- Bashir, Elena. 2000. A Thematic Survey of Burushaski Research. *History of Language* 6.1: 1–14.
- Berger, Hermann. 1956. Mittelmeerische Kulturpflanzennamen aus dem Burušaski [Names of Mediterranean cultured plants from B.]. *Münchener Studien zur Sprachwissenschaft* 9: 4-33.
- Berger, Hermann. 1959. Die Burušaski-Lehnwörter in der Zigeunersprache [The B. loanwords in the Gypsy language]. Indo-Iranian Journal 3.1: 17-43.
- Berger, Hermann. 1974. *Das Yasin-Burushaski (Werchikwar)*. Volume 3 of *Neuindische Studien*, ed. by Hermann Berger, Lothar Lutze and Günther Sontheimer. Wiesbaden: Otto Harrassowitz.
- Berger, Hermann. 1998. *Die Burushaski-Sprache von Hunza und Nager* [The B. language of H. and N.]. Three volumes: *Grammatik* [grammar], *Texte mit Übersetzungen* [texts with translations], *Wörterbuch* [dictionary]. Altogether Volume 13 of *Neuindische Studien* (ed. by Hermann Berger, Heidrun Brückner and Lothar Lutze). Wiesbaden: Otto Harassowitz.
- Casule, Ilija. 2010. *Burushaski as an Indo-European language.* Languages of the World 38. Munich: Lincom.
- Casule, Ilija. 2003. Evidence for the Indo-European laryngeals in Burushaski and its genetic affiliation with Indo-European. The Journal of Indo-European Studies 31:1-2, pp 21-86.
- van Driem, George. 2001. *Languages of the Himalayas: An Ethnolinguistic Handbook of the Greater Himalayan Region, containing an Introduction to the Symbiotic Theory of Language* (2 vols.). Leiden: Brill.
- Greenberg, Joseph H., and Merritt Ruhlen. 1992. Linguistic Origins of Native Americans. *Scientific American* 267(5): 94–99.
- Grune, Dick. 1998. Burushaski – An Extraordinary Language in the Karakoram Mountains (http://www.few.vu.nl/~dick/Summaries/Languages/Burushaski.pdf).
- Lorimer, D. L. R. 1935–1938. *The Burushaski Language* (3 vols.). Oslo: Instituttet for Sammenlignende Kulturforskning.
- Morgenstierne, Georg. 1945. Notes on Burushaski Phonology. *Norsk Tidsskrift for Sprogvidenskap* 13: 61–95.
- Munshi, Sadaf. 2006. *Jammu and Kashmir Burushaski: Language, language contact, and change.* Unpublished Ph.D. Dissertation. Austin: University of Texas at Austin, Department of Linguistics.
- van Skyhawk, Hugh. 2003. Burushaski-Texte aus Hispar. Materialien zum Verständnis einer archaischen Bergkultur in Nordpakistan. *Beiträge zur Indologie* 38. ISBN 3-447-04645-7.
- Starostin, Sergei A. 1996. Comments on the Basque-Dene-Caucasian Comparisons. *Mother Tongue* 2: 101–109.
- Tiffou, Étienne. 1993. *Hunza Proverbs*. University of Calgary Press. ISBN 1-

895176-29-8

- Tiffou, Étienne. 1999. *Parlons Bourouchaski*. Paris: L'Harmattan. ISBN 2-7384-7967-7
- Tiffou, Étienne. 2000. Current Research in Burushaski: A Survey. *History of Language* 6(1): 15–20.
- Tikkanen, Bertil. 1988. On Burushaski and other ancient substrata in northwest South Asia. *Studia Orientalia* 64: 303–325.
- Varma, Siddheshwar. 1941. Studies in Burushaski Dialectology. *Journal of the Royal Asiatic Society of Bengal, Letters* 7: 133–173.
- Witzel, Michael. 1999. Early Sources for South Asian Substrate Languages. *Mother Tongue* (Special Issue, October 1999): 1–70

Enllaços externs

- Entrada a l'Ethnologue (http://www.ethnologue.com/show_language.asp?code=bsk)